

2023 ж. 27.07. №7 хаттамаға, 2023 ж. 12.09. №8 хаттамаға сәйкес нақтылаулармен

**KAZRC кодексіне сәйкес Геологиялық Барлау Жұмыстарының нәтижелері,
Минералды Ресурстар және Минералды Қорлар туралы есептілік бойынша
тәжірибеленуші мамандар үшін QMR аккредиттеу туралы ереже**

Кіріспе

ПОНЭН - минералды шикізат қорлары бойынша халықаралық есеп беру стандарттары комитеті (CRIRSCO) мойындаған кәсіби ұйым. CRIRSCO халықаралық есеп беру ережелерін әзірлейді және жаңғыртады, қазақстандық KAZRC, Австралиялық JORC, канадалық CIM Definition Standards, Оңтүстік Африка SAMREC, Еуропалық PERC және т. б. сияқты CRIRSCO халықаралық стандарттарының құрамына кіретін есеп беру кодекстеріне өзгерістер мен толықтыруларды келіседі.

Осы есеп беру кодекстерінің көпшілігі, соның ішінде KAZRC, Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері, Минералды Ресурстар немесе Минералды Қорлар туралы есептерді құрайтын Құзыретті Тұлғалардан танылған кәсіби ұйымға тиесілі болуын және кәсіби мүшеліктің тиісті белгіленген деңгейіне ие болуын талап етеді.

ПОНЭН-де осы уақытқа дейін ПОНЭН мүшелері, Танылған Мүше (MPONEN) немесе Жұмыс істеп тұрған Мүше (Fropen) санатындағы мүшелердің жеке өтініштері бойынша Өзін-өзі сертификаттаған Құзыретті Тұлғалардың тізіміне енгізілген Құзыретті тұлғалар (бұдан әрі - ҚТ) болып танылды.

Бұл практика соңғы 5 жыл ішінде, сондай-ақ KAZRC кодексіне сәйкес дайындалған есептерді тексеру нәтижелері жеке өзін-өзі сертификаттау қағидатының жеткіліксіздігін, сондай-ақ Құзыретті Тұлға ретінде әрекет етуді жоспарлап отырған мамандар үшін біліктілік пен тәжірибені растау қажеттілігін анықтады. Осы ереже енгізілген күннен бастап ПОНЭН Атқару комитеті (бұдан әрі - АК) өзін-өзі сертификаттаған құзыретті тұлғаларды тіркеуді тоқтатады және QMR (Qualified for Minerals Reporting) - минералды шикізат саласындағы есептілік жөніндегі білікті маман аккредиттеуді енгізеді.

QMR аккредиттеу Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері, Минералды Ресурстар және Минералды Қорлар (есепті дайындау және есепке қол қою) туралы есептер бойынша сөз сөйлейтін немесе Құзыретті Тұлға ретінде әрекет етуді жоспарлайтын мамандарға арналған. Ол Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері, Минералды Ресурстар және Минералды Қорлар туралы есептерді дайындау кезінде Құзыретті Тұлға ретінде әрекет ету үшін «білім мен тәжірибенің ең төменгі деңгейінің» болуы туралы аккредиттеуден кейін ПОНЭН мүшесіне беріледі. Бұл аккредиттеу маманды Құзыретті Тұлға ретінде автоматты түрде тануға мүмкіндік бермейді, өйткені олар әр есепті дайындау кезінде KAZRC кодексінде жазылған барлық талаптарды сақтауы керек. ПОНЭН Әдеп кодексінің қағидаттарын тану, түсіну және сөзсіз ұстану да маңызды өлшемшарт болып табылады.

ПОНЭН Атқару Комитеті осы Ережені осы өзгеріс әсер етуі мүмкін мүшелерді хабардар ету үшін дайындады.

Анықтамалар:

ТКҰ (танылған кәсіби ұйымдар) – CRIRSCO танылған кәсіби ұйымдар.

KAZRC стандарты бойынша есептер- бұл KAZRC кодексінің және Қазақстан Республикасының басқа да нормативтік-құқықтық актілерінің талаптарына сәйкес Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері, Минералды Ресурстар мен Минералды Қорлар туралы хабардар ету мақсатында инвесторлар, әлеуетті инвесторлар, олардың кеңесшілері, мемлекеттік және/немесе мемлекеттік емес заңды тұлғалар үшін дайындалған есептер.

QMR (Qualified for Minerals Reporting) - ПОНЭН (MPONEN және FPONEN) кәсіби мүшелерін қосымша аккредиттеу, «минералды шикізат саласындағы білікті есеп беру маманы» дегенді білдіреді.

QMR комиссиясы- АҚ біліктілігін арттыру комиссиясының жанынан құрылатын ПОНЭН мүшелерін QMR-ге Аккредиттеу жөніндегі комиссия.

Ридер - Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері, Минералды Ресурстар және Минералды Қорлар туралы есептерді дайындау мен аудиттің мол тәжірибесі бар жоғары білікті маман.

Құзыретті орган - Қазақстан Республикасының Үкіметі Минералды Ресурстар мен Минералды Қорларды пайдалы қазбалардың мемлекеттік балансында тіркеуді жүзеге асыруға уәкілеттік берген мемлекеттік орган.

1. Енгізілген өзгерістердің себептері

1.1. KAZRC есептерін дайындау жөніндегі ПОНЭН комиссиясы 2021 жылдың қараша айынан бастап Ридерлерді тарта отырып, тәжірибеленуші Құзыретті Тұлғалардың 100-ден астам есебін тексерді. Тексеру нәтижелері KAZRC кодексі ережелерінің көптеген бұзушылықтарын, сондай-ақ қаралған есептерді дайындау кезінде ПОНЭН Әдеп кодексінің жекелеген бұзушылықтарын көрсетті.

1.2. Құзыретті Тұлға ретінде әрекет ететін ТКҰ мүшелеріне қойылатын талаптарды арттыру – бұл жаһандық үрдіс. CRIRSCO таныған кәсіби ұйымдар өздерінің басқару құжаттарына ұқсас өзгерістерді енгізген, енгізеді немесе талқылайды. ПОНЭН, CRIRSCO комитеті таныған кәсіби ұйым ретінде, осы жалпы үрдісті ұстанады.

1.3. ПОНЭН сайтында орналастырылған өзін-өзі сертификаттаған Құзыретті Тұлғалардың Тізімі 2016 жылы ПОНЭН құрылғаннан кейін бірден қалыптаса бастады. Қолдану тәжірибесінің болмауына байланысты бұл тізім «Құзыретті Тұлға» ұғымын анықтайтын бірқатар маңызды факторларды ескермейді. Мұндай факторларға мыналар жатады: минералдану немесе кендену түрлері, халықаралық стандарттар бойынша есептерді жасау тәжірибесі туралы мәліметтер, есептердің қандай түрлері бойынша нақты анықтаманың болмауы (Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері, Минералды Ресурстар немесе Минералды Қорлар туралы) маман Құзыретті Тұлға ретінде әрекет ете алады. Сондай-ақ, ПОНЭН Атқару Комитеті тізімге тіркелу кезінде мамандар көрсеткен мәліметтерге ешқандай тексеру жүргізбеді, әңгімелесу өткізбеді, сондықтан өзін Құзыретті Тұлға ретінде өзін-өзі сертификаттаған мамандардың тиісті біліктілігін объективті түрде растай немесе жоққа шығара алмайды. 2023 жылы KAZRC есептерін Ридерлермен тексеру нәтижелері бойынша Атқарушы Комитет 2016 жылғы Құзыретті тұлғалардың тізімін қайта қарау/тексеру және минералдану түрін, есеп түрін және басқа да бірқатар параметрлерді қоса алғанда, барлық қажетті мәліметтерді көрсететін Құзыретті Тұлғалардың тізілімін құру қажеттілігі туралы шешім қабылдады. Бұл үшін қабылданған Регламентке сәйкес жүргізілген алғашқы әңгімелесулер Құзыретті Тұлғалардың тізілімі, керісінше, тым артық ақпаратты қамтитынын және кейбір мамандарды өз құзыреті саласына қатысты жаңылыстыратынын көрсетті. Сонымен қатар, Құзыретті Тұлғалардың тізімі немесе тізілімі мамандардың тәжірибесі мен

кәсіби дағдыларын мұқият зерделеуді талап етеді, оны сауалнама немесе сұхбат шеңберінде жүзеге асыру мүмкін емес.

1.4. Әлемдік практика көрсеткендей, маманды Құзыретті Тұлға ретінде тану құзыреттілік деңгейі ұқсас немесе ұзақ уақыт бойы тәжірибелі басқа Құзыретті Тұлғалармен бірлесіп жұмыс істеудің жеке тәжірибесі болған жағдайда ғана мүмкін болады. Көптеген ТКҰ осы кіші санатқа кіру үшін арнайы процедуралары бар құзыретті тұлға ретінде әрекет ететін мамандар үшін жеке мүшелік (Member және Fellow басқа) кіші санаттары бар. Бұл ретте ТКҰ мойындаған кемінде екі Құзыретті Тұлғаның мамандардың өтініштерін қолдау практикасы кеңінен пайдаланылады. ТКҰ мұндай аккредиттеу маманды «Құзыретті Тұлға» ретінде автоматты түрде тануға мүмкіндік бермейтінін атап көрсетеді, өйткені олар әртүрлі есеп беру кодекстерінің талаптарын орындауға тиіс. Басқаша айтқанда, белгілі бір кіші санаттағы аккредиттеу маманның жеткілікті тәжірибесі мен біліктілігі бар екенін, сондай-ақ Құзыретті Тұлға ретінде әрекет ету үшін бірқатар басқа ең аз талаптарға сәйкес келетіндігін көрсетеді. Бірақ аккредиттеу маманның Құзыретті Тұлға болып табылатындығы кепілдік болып табылмайды. Нәтижесінде халықаралық практикада қабылданған өзін-өзі сертификаттау қағидаты күшінде қалады.

1.5. Әрбір ТКҰ-ның талабы жол берілген бұзушылықтардың салдарынан мүшелікті тоқтата тұру немесе тоқтату жөніндегі өкілеттіктерді қоса алғанда, міндетті тәртіптік рәсімдердің болуы болып табылады. Бұл тетік Құзыретті тұлғалар шығаратын есептердің сапасын тиісті деңгейде ұстап тұруға арналған маңызды компонент болып табылады, бірақ сонымен бірге ол жалғыз тетік бола алмайды және оны ПОНЭН де, бүкіл әлемдегі ТКҰ-ның көпшілігі де мойындайды.

2. QMR

2.1. QMR (*Qualified for Minerals Reporting*) - Атқарушы комитет бекіткен және жаңартылған мүшелік ережесінде көрсетілген ПОНЭН (MPONEN және FPONEN) кәсіби мүшелерінің қосымша аккредиттеуі. QMR аккредиттеу ПОНЭН мүшесінің минералды шикізат бойынша білікті есеп беру маманы болып саналуы үшін қажетті біліктілік пен кәсіби тәжірибені көрсетуге негізделген.

2.2. QMR аккредиттеу Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері, Минералды Ресурстар немесе Минералды Қорлар туралы есептерде қандай да бір бөлімдерді жазу бойынша жұмысты орындайтын мамандар үшін талап етілмейді. Бұл аккредиттеу жалпы есеп бойынша Құзыретті Тұлға ретінде әрекет ететін тау-кен-геология саласының мамандары үшін ғана қажет.

2.3. QMR аккредиттеуін алған мамандар CRIRSCO ережелерінде, KAZRC кодексінде және CRIRSCO тобының басқа да кодекстерінде айқындалғандай, Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері туралы есептер, Минералды Ресурстар мен Минералды Қорларды бағалау бойынша Құзыретті Тұлға ретінде әрекет етуге мүмкіндік беретін біліктілік пен тәжірибе деңгейін көрсетеді. Жоғарыда аталған есептер инвесторлар мен ҚР Құзыретті органына арналған.

2.4. ПОНЭН QMR аккредиттеуі бар барлық тұлғалардың тізілімін жүргізуге міндеттенеді, өйткені бұл басқа БПҰ-да жасалады, ал үшінші тараптар поненге мүшелік санатын растау және кез келген ПОНЭН мүшесін аккредиттеу туралы өтініштер жібере алады. Сонымен қатар, ПОНЭН алынған барлық сұрауларды QMR тізіліміне енгізілген мүшелерге аудит жүргізуге жібереді.

2.5. QMR аккредиттеуін алған барлық мүшелер осы салада кәсіби белсенді екендіктерін және соңғы 12 айда кәсіби даму бағдарламасын аяқтағанын растауға тиіс.

2.6. QMR аккредиттеуі тек тау-кен саласында жұмыс істейтін кәсіби ПОНЭН мүшелеріне қолжетімді болады.

3. QMR аккредиттеуін алу

3.1. 2023 жылы және одан бұрын Құзыретті Тұлғалар ретінде Геология Барлау Жұмыстарының Нәтижелері, Минералды Ресурстар немесе Минералды Қорлар туралы есеп беруді тәжірибеден өткізген ПОНЭН мүшелері **мұрагерлік рәсімі арқылы QMR аккредиттеуін ала алады**. Ол бірнеше жыл бойы Құзыретті Тұлға релін табысты атқаратын тұлғаларға сұхбат жүргізбестен жеңілдетілген рәсім арқылы QMR аккредиттеуін алуға мүмкіндік береді. Мұрагерлік рәсімі өзін-өзі сертификаттаған Құзыретті тұлғалар тізімінде тұрған мамандарға да, осы тізімде жоқ тәжірибелі Құзыретті тұлғаларға да қолданылады. Мұрагерлік рәсімі бойынша QMR аккредитациясын алудың маңызды шарты ПОНЭН және кәсіби тау-кен-геологиялық қоғамдастықта, сондай-ақ ПОНЭН мүшесіне Тапсырыс берушілерде талаптардың болмауы болып табылады. Жеңілдетілген аккредиттеу рәсімі 1-қосымшада келтірілген.

3.2. 2023 жылдың 31 шілдесінде аяқталатын өзін-өзі сертификаттаған **Құзыретті Тұлғалардың Тізіліміне Тізімнен қайта тіркеу бағдарламасына қатысқан ПОНЭН мүшелеріне тағы бір рет** өтініш берудің қажеті жоқ. QMR комиссиясы олардың өтініштері бойынша қорытындыларды 2023 жылдың 31 тамызына дейін ұсынады.

3.3. Алғаш рет Құзыретті Тұлға ретінде әрекет етуді жоспарлап отырған ПОНЭН мүшелері аккредиттеу рәсімі шеңберінде өтініш беру және сұхбаттасу қажет. Аккредиттеу рәсімі 1-қосымшада келтірілген.

3.4. QMR аккредиттеуге өтініш берер алдында маман осы Ереженің 4-бабында көрсетілген ең төменгі талаптарды түсінетініне және оған сәйкес келетініне толық сенімді болуға тиіс. QMR комиссиясының мүшелері құжаттарды қарау барысында кәсіби тәжірибеге, біліктілікке немесе 4-баптың талаптарына қатысты сұрақтар қоя алады. Минералды шикізат типтері бойынша кәсіби тәжірибе кестесінде көрсетілген түйіндеме мен мәліметтер 4-баптың талаптарына сәйкес келмеген жағдайда өтініш қабылданбайды.

3.5. QMR аккредитациясын алған мамандар QMR тізіліміне енгізіледі, оларға минералды шикізат түрлері, минералдану түрлері және QMR аккредиттеуі бар ПОНЭН кәсіби мүшесі құзыретті тұлға ретінде әрекет ете алатын есептердің түрлері көрсетілген минералды шикізат саласындағы білікті есеп беру маманы сертификаты беріледі.

3.6. 2024 жылдың 1 қаңтарынан кейін ПОНЭН KAZRC-тің геологиялық барлау жұмыстарының нәтижелері, минералды ресурстар немесе минералды қорлар туралы есептеріне QMR аккредиттеуі бар мамандар үшін ғана Құзыретті тұлғалар ретінде қол қою құқығын танитын болады.

3.7. QMR аккредиттеуі жоқ және KAZRC есебіне қол қойған кез келген ПОНЭН мүшесі, оның ішінде құзыретті органды хабардар ету үшін 2024 жылғы 1 қаңтардан кейін 20.02.2023 ж. №2 хаттамамен бекітілген есептерді тексеру рәсіміне дейін жіберілмейді, ал оның ПОНЭН-ге одан әрі мүшелік мәртебесін әдеп және шағымдар жөніндегі комиссия қарайды.

3.8. QMR аккредиттеу үшін жыл сайынғы жарна 9 АЕК құрайды. QMR тізіліміне енгізілген мамандар үшін 2-тоқсанда төлем 75%, үшінші тоқсанда 50% және төртінші тоқсанда жылдық жарна мөлшерінің 25% құрайды.

3.9. Егер QMR аккредиттеуі бар маман болашақта құзыреттілік саласын кеңейту үшін жеткілікті тәжірибе жинақтаған жағдайда, онда ол үшін аккредиттеудің жеңілдетілген рәсімі қолданылатын болады. Ол үшін QMR тізілімінде тіркелген маманға құзыреттіліктің тиісті салалары бойынша егжей-тегжейлі тәжірибені көрсете отырып, жаңартылған түйіндеме мен кәсіби тәжірибе кестесін қоса бере отырып, қандай қосымша салаларда Құзыретті Тұлға ретінде әрекет етуді жоспарлап отырғанын көрсету қажет өтініш жіберу жеткілікті.

4. QMR аккредиттеуіне өтініш беретін мамандарға қойылатын ең аз талаптар.

4.1. Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері, Минералды Ресурстар және Минералды Қорлар туралы есептерге қол қоюды жоспарлайтын мамандар үшін геология саласындағы жоғары білім туралы дипломның (геология бакалавры немесе магистрі) немесе тау-кен инженері дипломының болуы қажет. Ерекше жағдайларда басқа мамандықтардың дипломдары қабылдануы мүмкін. Мұндай ерекше жағдайларда сіз өзіңіздің мамандығыңызды ПОНЭН алдын ала келісуіңіз қажет ол үшін email: info@ponen.kz жазу керек.

4.2. Ағымдағы күнтізбелік жыл үшін төленген MPONEN немесе FPONEN санаттарының ПОНЭН мүшелігі.

4.3. CRIRSCO комитеті мойындаған кәсіби ұйымдардағы ұқсас кодекстер талап еткендей, ПОНЭН Әдеп кодексінің қағидаттарын тану, түсіну және сөзсіз орындау.

4.4. CRIRSCO тобының Кодекстерін және KAZRC кодексін, атап айтқанда, Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелерін, Минералды Ресурстар мен Минералды Қорларды бағалау туралы есептілікті жасау кезінде басшылық құжат ретінде тану. Кодекс ережелерін түсіну және сақтау, өйткені олар халықаралық тәжірибеде пайдаланылады.

4.5. Геологтар үшін - маман Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері және Минералды Ресурстарды бағалау туралы есептер бойынша құзыретті тұлға ретінде әрекет етуді жоспарлайтын минералданудың сол геологиялық-өнеркәсіптік түрлерінде кемінде 5 жылдық жұмыс тәжірибесінің болуы. Бұл жағдайда тиісті тәжірибе минералданудың ұқсас типтерін қамтуы мүмкін. Тиісті тәжірибені анықтауда CRIRSCO кодекстерінде анықталғандай ақыл-ойды басшылыққа алу қажет. Тау-кен бейінінің мамандары үшін - маман Минералды Қорларды бағалау жөніндегі Құзыретті Тұлға ретінде әрекет етуді жоспарлап отырған сол пысықтау жүйелері (ашық, жерасты немесе аралас) бойынша кемінде 5 жылдық жұмыс тәжірибесінің болуы. Егер тау-кен бейінінің маманы кен орындарын өңдеудің аралас жүйелері бойынша 5 жылдық тәжірибесі болса, онда ол ашық және жерасты өндіру әдістері үшін Минералды Қорларды бағалау бойынша Құзыретті Тұлға бола алады.

4.6. Үздіксіз кәсіби дамудың жыл сайынғы демонстрациясы QMR тізілімінде тіркелген барлық мамандарға ағымдағы аккредиттеуді сақтау үшін қажет. Соңғы екі жылда жылына кемінде 30 балл қажет (барлығы 60 балл).

4.7. 4.6-тармақтың талаптары мұрагерлік рәсімі арқылы QMR аккредиттеуін алған немесе 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап тізімнен өзін-өзі сертификаттаған Құзыретті Тұлғалар тізіліміне қайта тіркеу бағдарламасына бұрын қатысқан ПОНЭН мүшелеріне қолданыла бастайды. 2024 жылдың 1 қаңтарына дейін мұрагерлік рәсімі арқылы QMR аккредиттеуіне қосылғандардың немесе бұрын өзін-өзі сертификаттаған Құзыретті Тұлғалардың тізіліміне қайта тіркеу бағдарламасына қатысқандардың барлығы кәсіби дамудың тиісті деңгейін көрсету үшін 2023 жылдың 12 айындағы жетіспейтін кәсіби даму ұпайларын толтыруы керек.мәртебесі бойынша ұқсас мүшелік ішкі санаттары үшін көптеген ТКҰ талап етеді.

4.8. QMR тізілімінде тіркелген маман өз әріптестері арасында тәлімгерлікті жүзеге асыру және ПОНЭН кәсіби қауымдастығын дамыту бойынша міндеттеме қабылдауға тиіс. Жылына кемінде 15 балл, өз құзыреті саласы бойынша тренингтерге, шеберлік сыныптарына немесе семинарларға қатысу немесе өткізу құпталады.

4.9. Геологиялық барлау, өндіру немесе Минералды Ресурстар мен Қорларды бағалау саласында басқару дағдыларының болуы.

4.10. Құзыретті Тұлға ретінде әрекет етуді жоспарлап отырған маман үшін негізгі өлшемшарт және басшылық қағидат оның KAZRC - де айқындалғандай, құзыреттілік деңгейі

бойынша тең әріптестермен - басқа да Құзыретті Тұлғалармен өз жұмысын талқылауға қабілетті екендігіне абсолютті сенімділік болып табылады.

4.11. Алғаш рет Құзыретті Тұлға ретінде әрекет етуді жоспарлап отырған маман үшін халықаралық стандарттар бойынша кемінде екі тиісті есепте бірлескен авторлықты көрсету талап етіледі. Бұл жағдайда екі есепте бірлескен авторлық ресми түрде қарастырылмайды. Бірлескен авторлық маманның халықаралық стандарттар бойынша есеп беру қағидаттары туралы тиісті тәжірибе мен түсінікке ие болуына кепілдік бермейді. Халықаралық стандарттар бойынша есеп беру қағидаттарын меңгерген дағдылары мен түсінігін маман сұхбат барысында көрсетуге тиіс. Егер маман халықаралық стандарттар бойынша есептерде ешқашан тең автор ретінде әрекет етпесе, ол QMR аккредиттеуін ала алмайды және KAZRC стандарты бойынша есепке қол қоятын Құзыретті Тұлға ретінде әрекет ете алмайды.

4.12. Ерекше жағдайларда, QMR аккредиттеуіне өтініш берген мамандар Минералды Ресурстар туралы есептер бойынша да, Минералды Қорлар туралы есептер бойынша да Құзыретті Тұлға ретінде әрекет етуді жоспарлауы мүмкін. Тәжірибеде мұндай жағдайлар өте сирек кездеседі, өйткені мамандар тек геология саласында ғана емес, сонымен қатар тау-кен дела, жер қойнауынан шикізатты экономикалық тиімді алу және басқа да өзгертуші факторлар саласында терең және тең білімі мен тәжірибесіне ие болуға тиіс. Мұндай мамандар өз тәжірибелеріне ерекше назар аударып, оны барлық қажетті салаларда бірдей егжей-тегжейлі және сенімді түрде көрсетуге тиіс.

5. QMR аккредиттеуін тоқтата тұру және QMR тізілімінен шығару

5.1. QMR тізілімінен маман мынадай жағдайда шығарылуы мүмкін:

- ПОНЭН-ге мүшелікті тоқтату нәтижесінде;
- Атқару комитетінің шешімі бойынша Әдеп және шағымдар жөніндегі комиссияның ұсынымы негізінде;
- егер QMR аккредиттеуі бар ПОНЭН мүшесі өткен жылы 4.6 және 4.8-тармақтар бойынша өзіне алған міндеттемелерін орындамаған болса, Біліктілікті арттыру жөніндегі комиссияның ұсынымы негізінде атқару комитетінің шешімі бойынша;
- QMR аккредиттеуі бар ПОНЭН мүшесінің өз өтініші бойынша.

5.2. QMR аккредиттеу ағымдағы мүшелік санаты (MPONEN және FPONEN) үшін төлем болмаған кезде және QMR аккредиттеу үшін тоқтатылады.

6. Есептерді әзірлеуге тартылатын мамандар

6.1. Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері, Минералды Ресурстар және Минералды Қорлар туралы есептерді әзірлеуге тартылатын мамандар мен сарапшылар гидрогеология, геомеханика, экология, шикізатты қайта өңдеу технологиясы және т.б. сияқты өз бөлімдері бойынша Құзыретті тұлғалар бола алады. Тар бағыттар бойынша Құзыретті тұлғалар мен сарапшыларды тарту үздік тәжірибе болып табылады және KAZRC есептерін әзірлеу кезінде кеңінен қолданылуға тиіс.

6.2. Барлық есепке толық жауапты және QMR тізілімінде тіркелген Құзыретті Тұлға есептің жекелеген бөлімдерінде мамандар жасаған дұрыс баяндау мен қорытындылар үшін жауапкершілікті өз мойнына алады (KAZRC кодексінің 11-бабын қараңыз).

6.3. Есептердің жекелеген бөлімдері мен модификациялаушы факторлар бойынша сарапшылар және/немесе құзыретті тұлғалар ретінде әрекет ететін барлық мамандар APONEN, MPONEN немесе FPONEN санаттарының ПОНЭН мүшелері ретінде тіркелуге немесе басқа БПҰ мүшелері болып табылуға тиіс, өйткені есепті әзірлеуге кірісе отырып, олар әдеп кодексін сақтау бойынша міндеттемелерді өзіне қабылдауға және кәсіби даму бағдарламасына қатысуға тиіс.

6.4. Есептің жекелеген бөлімдері және түрлендіруші факторлар бойынша Құзыретті Тұлға ретінде әрекет ететін мамандар үшін қазіргі уақытта қосымша аккредиттеу (оның ішінде QMR) көзделмеген, олардың жұмыс нәтижесі үшін есепке қол қоятын және QMR тізілімінде тіркелген Құзыретті Тұлға жауапты болады.

7. Басқа ТКҰ Құзыретті тұлғалары

7.1. ПОНЭН басқа кәсіби ұйымдардың Құзыретті тұлғаларын тіркемейді. Сонымен қатар, басқа ТКҰ-ның Құзыретті тұлғалары KAZRC кодексіне және олар мүше болып табылатын БПҰ-ның басшылық құжаттары мен ережелеріне сәйкес KAZRC есептері бойынша Құзыретті тұлғалар ретінде әрекет етуге құқылы.

7.2. Құзыретті Тұлғалардың әдебі мен құзыреті, сондай-ақ ПОНЭН мүшесі болып табылмайтын Құзыретті Тұлғаларды қолдау мәселелері тиісті ТКҰ-да қаралады.

8. QMR комиссиясы

8.1. QMR комиссиясы ПОНЭН Атқару комитетінің біліктілігін арттыру комиссиясының жанынан құрылады.

8.2. QMR комиссиясының мақсаты QMR аккредиттеуін беру үшін ПОНЭН мүшесінің кандидатурасын мақұлдау немесе QMR аккредиттеуін беруден дәлелді бас тарту болып табылады.

8.3. QMR комиссиясының міндеттеріне: ПОНЭН мүшесінің QMR аккредиттеуін алуға өтінішін қарау, құжаттарды қарау, сұхбат жүргізу (қажет болған жағдайда), QMR аккредиттеуін беру немесе QMR аккредиттеуін беруден бас тарту туралы жазбаша қорытынды дайындау, QMR аккредиттеу туралы сертификат дайындау кіреді.

8.4. QMR комиссиясының жұмыс тәртібі:

- ПОНЭН хатшылығы ПОНЭН мүшелерінің QMR аккредиттеу туралы өтініштерін қабылдайды және оларды біліктілікті арттыру комиссиясына жібереді. ПОНЭН хатшылығы 4-қосымшада көрсетілген жағдайларда ПОНЭН мүшелерінің QMR аккредиттеу туралы өтініштерін қабылдамайды.

- Біліктілікті арттыру жөніндегі комиссия өтініш берушілердің мамандануы негізінде QMR комиссиясына кандидатураларды іріктейді.

- QMR комиссиясының құрамын қалыптастыру өтініштердің есепті тоқсан ішінде келіп түсуіне қарай жүргізіледі.

- Ағымдағы тоқсанда қарау үшін өтініштер тоқсанның соңғы айының 10 - күніне дейін қабылданады. Осы күннен кейін берілген өтініштер келесі тоқсанда өндіріске қабылданады.

- Сұхбат жүргізу талап етілмейтін өтініштер келіп түсуіне қарай қаралады және олар бойынша қорытындылар тоқсан ішінде қаралуына қарай беріледі. Сұхбат жүргізу қажеттілігі туралы мәселе QMR комиссиясының ішіндегі талқылаумен шешіледі.

- Сұхбат тоқсанның соңғы айының 11-ші күні өткізіледі және есепті тоқсанның соңғы күнінде аяқталады. Сұхбат нәтижелері бойынша қорытындылар есепті тоқсаннан кейінгі айдың 10-күніне дейін беріледі.

- Барлық Қорытындыларға өтінімді қарау үшін тағайындалған Құзыретті Тұлғалар (кемінде екі) және біліктілікті арттыру жөніндегі Комиссия Басшысы қол қояды.

- QMR комиссиясы жұмысының қорытындысы бойынша тоқсан ішінде біліктілікті арттыру жөніндегі комиссияның басшысы есепті айдан кейінгі айдың 15-күніне дейінгі мерзімде QMR комиссиясы қорытындыларының дайындалған жобаларын қарау туралы мәселені ПОНЭН АК отырысына шығарады.

Біліктілікті арттыру жөніндегі комиссия Басшысының хабарламасында: Өтініш берушілердің тізімі, өтінімді қараған QMR комиссиясының тиісті мүшелері және олар шығарған шешімдер келтіріледі.

- QMR комиссиясының қорытындылары қаралған ПОНЭН атқару комитетінің хаттамасына біліктілікті арттыру жөніндегі комиссияның басшысы және ПОНЭН атқару комитетінің төрағасы қол қояды.

- Атқару комитетінің хаттамасына қол қойылғаннан кейін ПОНЭН Хатшылығы QMR комиссиясының қорытындыларын өтініш берушілерге жібереді және мәліметтерді QMR тізіліміне енгізеді.

- QMR сертификаты хаттамаға қол қойылғаннан кейін беріледі және оған біліктілікті арттыру жөніндегі Комиссияның Басшысы және ПОНЭН Атқару комитетінің төрағасы қол қояды.

8.5. QMR комиссиясының қызметіне жалпы басшылықты ПОНЭН АК біліктілігін арттыру жөніндегі Комиссияның Басшысы жүзеге асырады. Оның міндеттеріне мыналар кіреді:

- берілген өтініштерге сәйкес тиісті жұмыс бейіні және минералданудың геологиялық – өнеркәсіптік үлгілері (бұдан әрі - бейінді ҚТ) бар Құзыретті Тұлғаларды Комиссия құрамына шақыру;

- әрбір өтініш беруші үшін өтінімді қарауға жауапты екі бейінді Құзыретті Тұлға тағайындау, қажет болған жағдайда қосымша бейінді мамандар тарту;

- сұхбат өткізілетін күн мен уақытты анықтау және оның өткізілуіне басшылық жасау және даулы сәттер болған жағдайда төреші ретінде әрекет ету;

- есепті тоқсан ішінде қарау нәтижелері бойынша қорытынды хаттаманы ресімдеу;

- QMR сертификаттарына қол қою.

8.6. QMR комиссиясының құқықтары мен міндеттері:

8.6.1. QMR комиссиясы:

- ПОНЭН мүшесінің QMR аккредиттеу туралы Өтінішін және ұсынылған құжаттардың осы Ереженің 4-бабының талаптарына сәйкестігін объективті және бейтарап қарауға.

- сұхбат жүргізу талап етілмеген жағдайда, тоқсан ішінде жазбаша қорытынды дайындауға;

- сұхбат жүргізу нәтижелері бойынша есепті тоқсаннан кейінгі айдың 10-күніне дейін жазбаша қорытынды дайындауға.

- оң қорытынды болған жағдайда, өтініш берушіге сертификат беруге және оны QMR тізіліміне қосуға міндетті.

8.6.2. QMR комиссиясы:

- құжаттарда көрсетілген мәліметтерді нақтылау үшін Өтініш берушіге хабарласуға;

- Өтініш берушіден құжаттарда көрсетілген мәліметтерді толықтыруды немесе нақтылауға және оларды қайта жіберуді сұрауға.

- егер осы Ереженің 4-бабында көрсетілген ең төменгі талаптар сақталмаса, Өтінішті қабылдамауға құқылы.

8.7. QMR комиссиясының мүшелерімен (атқару комитетінің мүшелері болып табылмайтын) олардың жұмысын жүзеге асыру үшін ақылы қызметтер көрсету шарты жасалады.

8.8. АК мүшелері болып табылатын QMR комиссиясының мүшелері өз қызметін 03.03.2023 жылғы ПОНЭН Жарғысының 7.3-тармағына сәйкес өз еркімен және өтеусіз негізде жүзеге асырады.

KAZRC кодексіне сәйкес Геологиялық Барлау Жұмыстарының нәтижелері, Минералды Ресурстар және Минералды Қорлар туралы есептілік бойынша тәжірибеленуші мамандар үшін QMR аккредиттеу туралы ережеге

Аккредиттеу рәсімі

1. Аккредиттеу үшін Атқару комитетіне құжаттарды тапсыру.

1.1. Мұрагерлік рәсімі бойынша құжаттар тізбесі:

- минералды шикізаттың қандай түрлерін, кенорындарының түрлерін және есептердің түрлерін (Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері, Минералды Ресурстар немесе Минералды Қорлар туралы) көрсетілген өтініш (2 а қосымшасы), Өтініш беруші Құзыретті Тұлға ретінде әрекет етті.
- Құзыретті Тұлға ретінде қатысуды және ПОНЭН мүшесінің CRIRSCO тобына кіретін кодекстер бойынша есептерді дайындауға қосқан үлесін көрсететін тәжірибені егжей-тегжейлі баяндайтын жаңартылған түйіндеме.
- Құзыретті Тұлға ретінде есептерге қол қою құқығын беретін басқа ТКҰ сертификаттарының көшірмелері.

1.2. Алғаш рет құзыретті тұлға ретінде әрекет етуді жоспарлап отырған ПОНЭН мүшелері үшін құжаттар тізбесі:

- минералды шикізаттың қандай түрлерін, кенорындарының түрлерін және есептердің түрлерін (Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері, Минералды Ресурстар немесе Минералды Қорлар туралы) көрсетілген, Өтініш беруші Құзыретті Тұлға ретінде әрекет етуді жоспарлап отырған өтініш (2 б қосымшасы).
- алғаш рет Құзыретті Тұлға ретінде әрекет етуді жоспарлағандар үшін толтырылған кәсіби тәжірибе кестесі (3-қосымша). Барлық мамандардың тәжірибесі әртүрлі болғандықтан, баған атаулары мен олардың саны Өтініш берушінің тәжірибесіне сәйкес түзетілуге тиіс.
- тәжірибені егжей-тегжейлі баяндайтын жаңартылған Түйіндеме, әсіресе минералданудың сол геологиялық-өнеркәсіптік типі және ол мәлімдейтін есептердің түрі бойынша.
- ҚТ мамандануын растайтын құжаттардың көшірмелері (ПОНЭНге кірген кезде бұрын берілген мәліметтерді жаңғырту қажет болған жағдайда): 1) мамандығы көрсетілген диплом, 2) қолда бар негізгі «салалық» сертификаттар, 3) біліктілікті арттыру курстарын аяқтағаны туралы куәліктер (егер бар болса). 4) еңбек кітапшасы (егер бар болса).
- өткен кезеңдегі біліктілікті арттыру (кәсіптік даму) бойынша есеп (ағымдағы жыл және соңғы 2 жыл үшін, әр жыл үшін кемінде 30 балл), сондай-ақ ағымдағы жылға арналған біліктілікті арттыру жөніндегі жоспар.

Кәсіби тәжірибе кестесі түйіндемені толықтырып, орындалатын жұмыстардың жекелеген түрлері бойынша және нақты есептер бойынша неғұрлым егжей-тегжейлі тәжірибені көрсетуге тиіс. Екі құжат KAZRC немесе басқа CRIRSCO кодекстеріне сәйкес кем дегенде екі есепті әзірлеу бойынша бірлескен авторлық тәжірибені ашуға тиіс. Өтініш беруші қандай бөлімдердің авторы/бірлескен авторы, Минералды Ресурстарды немесе Қорларды Бағалау бойынша қандай жұмыстар жүргізгені, есепке қандай үлес қосқаны көрсетілуге тиіс. Геологтар үшін арнайы бағдарламалық қамтамасыз ету арқылы ресурстарды бағалау бойынша сапаны бақылау процедуралары бойынша жалпы тәжірибені көрсету маңызды.

2. Біліктілікті арттыру жөніндегі комиссияның басшысы өтініш берушінің құжаттарын қарауға жауапты екі бейінді құзыретті тұлғаны айқындайды.

3. Бейінді Құзыретті тұлғалар біліктілікті арттыру (кәсіптік даму) жөніндегі құжаттар мен есептерді қарайды, сондай-ақ құжаттарда көрсетілген мәліметтерді нақтылау үшін өтініш берушімен байланыса алады. Бейінді ҚТ өтініш берушіден құжаттарда көрсетілген мәліметтерді толықтыруды немесе нақтылауды және оларды қайта жіберуді сұрай алады.
4. Егер осы Ереженің 4-бабында көрсетілген ең төменгі талаптар сақталмаса, өтініш берушінің кандидатурасы қабылданбауы мүмкін.
5. Сұхбат жүргізу қажеттілігі туралы мәселе QMR комиссиясының ішіндегі талқылаумен шешіледі. Егер QMR комиссиясы сұхбат жүргізудің орынсыздығы туралы шешім қабылдаса (өтінімді қабылдамау себебінен немесе мұрагерлік рәсімі бойынша), бейінді Құзыретті Тұлғалар құжаттарды зерделеу нәтижелері бойынша қорытынды дайындайды.
6. ПОНЭН мүшелерімен сұхбат жеке немесе бейнеконференция арқылы тоқсанына бір рет өтеді. Сұхбатта Минералды Ресурстар мен Минералды Қорларды жіктеу өлшемшарттарын түсінуді, KAZRC кодексінің және ПОНЭН Әдеп кодексінің негізгі ережелерін, халықаралық стандарттар бойынша есеп берудің негізгі қағидаттарын түсінуді көрсету маңызды. QMR аккредиттеуіне үміткер мамандар өз саласында ғана емес (геология немесе жер қойнауынан шикізатты экономикалық тұрғыдан тиімді алу саласында) кең білімі мен тәжірибесі болуға тиіс, сондай-ақ жер қойнауынан минералды шикізатты алу және оны сату перспективаларына әсерін бағалау немесе басқа мамандар жасаған осы факторлар туралы қорытындыларды бағалау үшін барлық өзгертуші факторлардың тәжірибесі мен түсінігі болуға тиіс. Кандидаттар ҚТ рөлін атқаратын мамандар қажетті тәжірибеге ие болумен қатар, олардың мәртебесі бойынша өздеріне тең әріптестерімен өз жұмыстарын талқылау және оларға минералды шикізаттың тиісті түрлерінде, минералдану түрлерінде және қарастырылып отырған жағдайларда өз құзыреттіліктерін көрсету қабілетіне толық сенімді болуға тиіс деп айтылатын KAZRC кодексінің 11-бабының ережесін ескеруге тиіс.
7. Сұхбат нәтижелері бойынша бейінді Құзыретті Тұлғалар жазбаша қорытынды дайындайды.
8. Кандидатура мақұлданған жағдайда, ПОНЭН мүшесінің аты және Шикізат типі, минералдану типі және есеп түрлері туралы маман Құзыретті Тұлға ретінде әрекет етуі мүмкін мәліметтер QMR Тізіліміне енгізіледі. Сондай-ақ, ПОНЭН мүшесіне QMR аккредиттеу туралы сертификаты беріледі.
9. Өтініш берушіге бас тартылған жағдайда, бейінді Құзыретті тұлғалар қорытындыда бас тартудың себебін көрсетеді және өтініш беруші өз біліктілігін QMR аккредиттеуіне сәйкес келетін деңгейге дейін арттыруы үшін қажетті іс-әрекеттер бойынша ұсыныстар береді.

КАЗРС кодексіне сәйкес Геологиялық Барлау Жұмыстарының нәтижелері, Минералды Ресурстар және Минералды Қорлар туралы есептілік бойынша тәжірибеленуші мамандар үшін QMR аккредиттеу туралы ережеге

**QMR аккредиттеуге өтініш
(мұрагерлік рәсімі бойынша)**

ПОНЭН Атқару комитеті жанындағы
біліктілікті арттыру жөніндегі
комиссия басшысына

(ТАӨ, ПОНЭН №, мүшелік санаты)

КАЗРС (CRIRSCO) есептері бойынша құзыретті тұлға ретінде **әрекет етті:**

1. Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері туралы есептер*			
# р/с	минералды шикізат түрлері (пайдалы қазбалар)	кенорындарының геологиялық-өнеркәсіптік типтері	
1.			
2.			
...			
2. Минералды ресурстар туралы есептер			
	минералды шикізат түрлері (пайдалы қазбалар)	кенорындарының геологиялық-өнеркәсіптік типтері	Өндіру тәсілдері
1.			
2.			
...			
3. Минералды қорлар туралы есептер			
	Минералды шикізат түрлері (пайдалы қазбалар)	кенорындарының геологиялық-өнеркәсіптік типтері	Өндіру тәсілдері
1.			
2.			
...			

* Егер сізде МҚК есептері бойынша жұмыс тәжірибеңіз болса және оны Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері туралы есептер үшін маңызды деп санасаңыз, оны 1-бөлімнің кестесінде көрсете аласыз. кестелер.

Мен Құзыретті Тұлға ретінде қол қойған КАЗРС, JORC, пі 43-101 және т.б. стандарттар бойынша есептер тізбесі:

1. _____
(Есеп атауы, стандарт, жыл)
2. _____
- ... _____
- n. _____

КАЗРС кодексіне сәйкес Геологиялық Барлау Жұмыстарының нәтижелері, Минералды Ресурстар және Минералды Қорлар туралы есептілік бойынша тәжірибеленуші мамандар үшін QMR аккредиттеу туралы ережеге

QMR аккредиттеуге өтініш

ПОНЭН Атқару комитеті жанындағы
біліктілікті арттыру жөніндегі
комиссия басшысына

(ТАӨ, ПОНЭН №, мүшелік санаты)

КАЗРС есептері бойынша Құзыретті Тұлға ретінде **әрекет етуді жоспарлап отырмын:**

1. Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері туралы есептер*			
# р/с	минералды шикізат түрлері (пайдалы қазбалар)	кенорындарының геологиялық-өнеркәсіптік типтері	
1.			
2.			
...			
2. Минералды ресурстар туралы есептер			
	минералды шикізат түрлері (пайдалы қазбалар)	кенорындарының геологиялық-өнеркәсіптік типтері	Өндіру тәсілдері
1.			
2.			
...			
3. Минералды қорлар туралы есептер			
	Минералды шикізат түрлері (пайдалы қазбалар)	кенорындарының геологиялық-өнеркәсіптік типтері	Өндіру тәсілдері
1.			
2.			
...			

* Егер сізде МҚК есептері бойынша жұмыс тәжірибеңіз болса және оны Геологиялық Барлау Жұмыстарының Нәтижелері туралы есептер үшін маңызды деп санасаңыз, оны 1-бөлімнің кестесінде көрсете аласыз. кестелер.

Мен бірлесіп жазған КАЗРС, JORC, NI 43-101 және т.б. стандарттар бойынша **есептер тізбесі:**

1. _____
(Есептің атауы, стандарт, жыл; бөлімнің атауы, бөлімнің авторы немесе бірлескен автор)
2. _____
- ...
- n. _____

KAZRC кодексіне сәйкес Геологиялық Барлау Жұмыстарының нәтижелері,
Минералды Ресурстар және Минералды Қорлар туралы есептілік бойынша тәжірибеленуші мамандар үшін QMR аккредиттеу туралы
ережеге

Кәсіби тәжірибе кестесі (Ресурстарды барлау, бағалау)

_____ саласындағы құзыреттілік (кенорнының типін және орындалатын жұмыстардың түрін көрсету)

Қызметтің басталуы _____ ж

_____ ж жағдайы бойынша жасалды

№.№	Жұмыс орны (компания)	Лауазымы	Пайдалы қазбалар	Кенорнының типі	Кенорнының атауы	Жұмыс жылдары	Жұмыс түрі немесе барлау туралы есеп немесе ресурстар туралы есеп (егер МҚК стандарты бойынша болса, қорлар). Егер есеп болса, сіз қандай тараулардың авторы болып табылатыныңызды жазыңыз.	Орындалатын жұмыстағы рөлі (есептер үшін: жауапты Орындаушы, бас автор, тең автор; жұмыстар үшін: жоба жетекшісі, учаске бастығы, қатардағы геолог)	KAZRC стандарттарын немесе басқа CRIRSCO стандарттарын қолдану (барлау және өндіру жобалары үшін халықаралық стандарттарды қолдану қандай болғанын сипаттаңыз)	Жұмыс түрлері бойынша нақты тәжірибе, айлар													ЖИЫН
										Барлауды жобалау	Геологиялық түсірілім	Геологиялық құжаттама және сынамалау	QA/QC	Деректер базасы	Геологиялық интерпретация	Барлау, өндіру туралы есептер, СААС	Геологиялық-экономикалық бағалау	Геостатистика	Параметрлерді бағалау* және ресурстарды жіктеу	Ресурстар туралы есептер	Аудит және сараптама	Жобаны басқару	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
	<i>Типі бойынша геологиялық тәжірибе ЖИЫНЫ</i>																						

МАҢЫЗДЫ ЕСКЕРТПЕЛЕР:

1. Айлардағы жалпы тәжірибе жылдардағы тәжірибеден аспайтынын тексеріңіз
2. Әдетте жылына 11 жұмыс айынан аспауға тиіс, өйткені еңбек демалыстарына үзілістер ескерілуге тиіс
3. Кез келген ұзақ үзілістер, мысалы, оқу немесе құзыреттілік саласына қатысы жоқ басқа жұмыс орындары алынып тасталуға тиіс

* Параметрлер компоненттердің мазмұны, көлемдік масса, сұрыптар және т.б. деп түсініледі.

МАҢЫЗДЫ ЕСКЕРТПЕЛЕР:

1. Айлардағы жалпы тәжірибе жылдардағы тәжірибеден аспайтынын тексеріңіз
2. Әдетте жылына 11 жұмыс айынан аспауға тиіс, өйткені еңбек демалыстарына үзілістер ескерілуге тиіс
3. Кез келген ұзақ үзілістер, мысалы, оқу немесе құзыреттілік саласына қатысы жоқ басқа жұмыс орындары алынып тасталуға тиіс

КАЗРС кодексіне сәйкес Геологиялық Барлау Жұмыстарының нәтижелері, Минералды Ресурстар және Минералды Қорлар туралы есептілік бойынша тәжірибеленуші мамандар үшін QMR аккредиттеу туралы ережеге

Хатшылықтың алғашқы тексеруі кезінде QMR аккредиттеу туралы өтінішті қабылдамау себептері:

Жалпы:

1. ПОНЭН мүшесі MPONEN немесе FPONEN болып табылмайды
2. Ағымдағы жылға мүшелік төленбеген
3. Құжаттар жиынтығы толық емес
4. Өтініште есептердің түрлері мен геологиялық-өнеркәсіптік типтері бойынша мамандандудың нақты бөлінуі жоқ.

Мұрагерлік рәсімі:

1. Өтініште өтініш беруші Құзыретті Тұлға ретінде қол қойған немесе көрсетілген есептер CRIRSCO стандарттары бойынша жасалмаған есептердің толық атаулары жоқ;
2. Құзыреттілік кестесінде өтініш беруші CRIRSCO стандарттары бойынша жасаған, ол ҚТ ретінде қызмет еткен есептер және ол бірлескен автор немесе жауапты орындаушы ретінде қатысқан есептер көрсетілмеген.
3. Түйіндемеде немесе құзыреттілік кестесінде өтініш берушінің CRIRSCO есебін жасау кезінде қандай рөл атқарғаны туралы толық сипаттама жоқ.

Жалпы рәсім:

1. Өтініште өтініш беруші бірлескен автор немесе жауапты орындаушы ретінде қатысқан немесе көрсетілген есептер CRIRSCO стандарттары бойынша жасалмаған есептердің толық атаулары жоқ;
2. Құзыреттілік кестесінде ол ҚТ ретінде әрекет еткен есептер және есептер ол бірлескен автор немесе жауапты орындаушы ретінде қатысқан немесе CRIRSCO есептері жоқ.
3. Түйіндемеде немесе құзыреттілік кестесінде өтініш берушінің CRIRSCO есебін жасау кезінде қандай рөл атқарғаны туралы толық сипаттама жоқ.
4. Құзыреттілік кестесі толық толтырылмаған немесе айқын қателер бар.